

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Кафедра захист рослин

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗАГАЛЬНА ФІТОПАТОЛОГІЯ**

**освітньо-професійна програма Захист і карантин рослин
спеціальність 202 Захист і карантин рослин
галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь Бакалавр**

Розробник: Ганна Поспелова
доцент кафедри захист рослин,
кандидат сільськогосподарських наук,

Гарант
Ганна Поспелова
доцент кафедри захист рослин,
кандидат сільськогосподарських наук,

Полтава 2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни:	Загальна фітопатологія Обов'язкова дисципліна професійної підготовки
Назва структурного підрозділу:	Кафедра захист рослин
Контактні дані розробника, який залучений до викладання:	Викладач: Ганна Поспелова к. с.-г. н., доцент, Контакти: ауд. 75 (навчальний корпус №1) e-mail: викладача, посилання на сторінку викладача: apospelova.pdaa@gmail.com , https://www.pdaa.edu.ua/people/pospyelova-ganna-dmytrivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень,
Спеціальність	202 Захист і карантин рослин
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	За відповідним рівнем, дисципліни, що передують вивченню дисципліни «Загальна фітопатологія» - «Вища математика», «Неорганічна та органічна хімія»,

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни «Загальна фітопатологія»: озброїти майбутнього фахівця сучасними теоретичними знаннями та практичними навичками з питань особливостей розвитку хвороб сільськогосподарських культур, видового складу збудників та ареалів їх поширення, діагностичних ознак проявлення хвороб на різних органах рослин, впливу біотичних і абіотичних факторів середовища на розвиток хвороби, джерел та місць резервування інфекції.

Основні завдання навчальної дисципліни: дати глибокі знання щодо:

- вивчення біологічних та екологічних особливостей збудників хвороб рослин
- ознайомлення із циклами розвитку патогенів,
- вивчення шляхів підвищення стійкості рослин до хвороб,
- освоєння методів діагностики хвороб та ідентифікації патогенів, прогнозування появи та поширення їх в природі обґрунтування та проведення на високому професійному рівні запобіжних та лікувальних заходів, з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов господарства.

Компетентності:

Загальні:

- ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Фахові:
- ФК 1. Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за новітніми принципами і методами.
 - ФК 3. Здатність прогнозувати процеси розвитку і поширення шкідливих організмів.
 - ФК 7. Здатність здійснювати фітосанітарний моніторинг щодо виявлення, ідентифікації та визначення особливостей біології та екології шкідливих організмів в Україні та відповідно до угод СОТ, СФЗ, європейських вимог.

Програмні результати навчання:

- ПРН 6. Здатність оцінювати фітосанітарні ризики (біологічні, екологічні, економічні) внаслідок занесення чи поширення регульованих шкідливих організмів.

- ПРН 16. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин ЗКР бд 2022				
	усього	л.	п	лаб.	с.р.
Тема 1. Введення у фітопатологію		2	-	-	5
Тема 2. Патологічний процес, його сутність і прояви		4	-	4	15
Тема 3. Інфекційні хвороби рослин		4	-	4	15
Тема 4. Класифікація і характеристика збудників інфекційних хвороб рослин		4	-	18	45
Усього годин	120	14	-	26	80
Екзамен					

Оцінювання результатів навчання

Форма контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання (денна форма навчання)				
	Опитування	Виконання завдань на лабораторних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Екзамен	Разом
ПРН 6.	13	13	15	10	51
ПРН 16.	12	12	15	10	49
Разом	25	25	30	20	100

**для максимальної кількості балів*

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни денна форма навчання 2023КР бд 2022

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти			Екзамен	Разом
	Опитування	Виконання завдань на лабораторних роботах	Виконання завдань самостійної роботи		
Тема 1. Введення у фітопатологію	-	-	5		5
Тема 2. Патологічний процес, його сутність і прояви	10	5	5		20
Тема 3. Інфекційні хвороби рослин	5	5	5		15
Тема 4. Класифікація і характеристика збудників інфекційних хвороб рослин	10	15	15		40
Екзамен				20	20
Разом	25	25	30	20	100

Критерій оцінювання усного опитування здобувачів вищої освіти

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень
Високий	5	Здобувачем вищої освіти надана повна відповідь на поставлене питання (не менше 90 % потрібної інформації).
Середній	4	Здобувачем вищої освіти надана відповідь з незначними неточностями (не менше 75% потрібної інформації).
Задовільний	3	Здобувачем вищої освіти надана відповідь, яка не розкриває суті питання або проблеми (не менше 60 % потрібної інформації).
Достатній	2	Здобувачем вищої освіти надана коротка відповідь з суттєвими помилками.
Низький	1	Здобувач вищої освіти знає лише деякі визначення, але зовсім не орієнтується у темі що розглядається

Критерій оцінювання виконання завдань на лабораторних заняттях здобувачів вищої освіти

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень
Високий	5	Отриманні знання глибокі, дозволяють продемонструвати необхідні вміння та навички при виконанні лабораторних завдань, зроблені висновки чіткі і логічні.
Достатній	4	Вміння та навички здобувачів вищої освіти при виконанні лабораторних завдань оцінюються вище середнього але до висновків є зауваження.
Задовільний	3	Здобувач вищої освіти допускає помилки при застосуванні теоретичних знань на практиці, при виконанні лабораторних завдань невірно робить висновки.
Низький	2-1	Здобувач вищої освіти частково володіє теоретичними знаннями за темою лабораторного завдання нездатний вірно оцінити отримані результати.

Критерій оцінювання виконання завдань самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень
Високий	5	Отриманні знання глибокі, дозволяють продемонструвати необхідні вміння та навички при виконанні завдань самостійної роботи, висновки чіткі і логічні. Конспект оригінальний.
Достатній	4	Вміння та навички здобувачів вищої освіти при виконанні завдань самостійної роботи оцінюються вище середнього але до висновків є зауваження. Конспект не розгорнутий.
Задовільний	3	Здобувач вищої освіти допускає помилки при застосуванні теоретичних знань на практиці, при виконанні завдань самостійної роботи, невірно робить висновки. В конспекті розглянуті не всі питання.
Низький	2	Здобувач вищої освіти частково володіє теоретичними знаннями за темою завдання самостійної роботи, нездатний вірно оцінити отримані результати. В конспекті розглянуті не всі питання.
Незадовільний	0-1	Самостійна робота невиконана здобувачем вищої освіти, або виконана на недостатньому рівні

**Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти
2023КР_бд_2022, на екзамені**

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Для 1-го теоретичного питання	0-1	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2	часткова відповідь з суттєвими помилками і поверховим розумінням основних дефініцій у фітопатології .
	3	неповна відповідь на теоретичне питання з помилками і поверховим розумінням процесів, що відбуваються між живими організмами при патогенезі.
	4	виконання теоретичного завдання з помилками і частковим розумінням фітопатології
	5	правильне виконання теоретичного завдання з певними недоліками у розумінні визначень і процесів що відбуваються між живими організмами при патогенезі.
	6	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про сформовану здатність до аналізу сільськогосподарських об'єктів, процесів та методів дослідження у фітопатології.
для 2-го практичних питань	0-1	сутність відповіді на практичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
	3	частково неправильна відповідь на практичне питання з поверховим розумінням задач агрономії.
	5	повна відповідь на практичне питання, де аналіз задач агрономії мають суттєві помилки і недоліки.
	7	повна відповідь на теоретичне питання, що свідчать про сформовану здатність проводити аналіз сільськогосподарських об'єктів, процесів та методів дослідження

* екзамен складається з 1-го теоретичного питання та 2-х практичних питань. Максимальні кількість балів за екзамен – 20.

Трудомісткість

Загальна кількість годин 120

Кількість кредитів 4

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття, він зобов'язаний відпрацювати його й виконати завдання згідно методичних рекомендацій до практичних занять та самостійної роботи. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття. Списування під час виконання тестових завдань, контрольної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Є можливість опанування навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням даної навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:
Презентації, відеоролики

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Дмитрик П. М. Фітопатологія. Конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2015. 127с.
2. Марков І. Л. Практикум із сільськогосподарської фітопатології. К.:Урожай, 1998. 272. с.
3. Фітопатологія: Навчальний посібник [Ф. М. Марютін, В. К. Пантелєєв, М. О. Білик, За ред. Проф. Ф. М. Марютіна]. Харків: Еспада, 2008. 552 с.
4. Пересипкін В. Ф. Сільськогосподарська фітопатологія. К.: Аграрна освіта, 2000. 415 с.
5. Фітопатологія: Підручник [І. Л. Марков, О. В. Башта, Д. Т. Гентош, В. А. Глим'язний, О. П. Дерменко, Є. П. Черненко]; за ред. І. Л. Маркова. К., 2016. 548 с.

Допоміжні

1. Билай В. И. Основы общей микологии: Учеб пособие для вузов. Киев: Вища школа. Головное изд-во, 1980. 300 с.
2. Вірусні інфекції картоплі та їх перебіг за умов модельованої мікро гравітації [Л. Т. Міщенко, В. П. Поліщук, О. П. Таран [та ін.]. К.: Фітосоціоцентр, 2011. 144 с.
3. Методы определения болезней и вредителей сельскохозяйственных растений [перевод, с нем. К. В. Попковой, В. А. Шмыгли]. М.: Агропромиздат, 1987. 224 с.
4. Микроорганизмы – возбудители болезней растений [В.И. Билай, Р.И. Гвоздяк, И. Г. Скрипаль и др.]; под ред. Билай В. И. Киев: Наук, думка, 1988. 552 с.
5. Міщенко Л. Т. Вірусні хвороби озимої пшениці. К.: Фітосоціоцентр, 2009. 352 с.
6. Пересыпкин В. Ф. Болезни технических культур. М.: Агропромиздат, 1986. 317 с.
7. Пересыпкин В. Ф. Сельскохозяйственная фитопатология. М.: Колос, 1989. 480 с.
8. Фітопатогенні бактерії. Бактеріальні хвороби рослин: Монографія /Р. І. Гвоздяк, Л. А. Пасічник, Л. М. Яковлева [та ін.], За ред. В. П. Патики. К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс»,

2011. 444с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Сайт: www.dnsgb.kiev.ua – Державна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України.
2. Сайт: nl.u.@csl.freenet.kiev.ua - Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського